

נשים באירופה מקבלות יותר הזדמנויות, אבל קצב הילודה מתדרדר

אליזבת רונטל

הראלד טריביון

פראג. כשהן רוחפות את ילדיהם בעגלות לאורך Na Prikope, הרחוב המרכזי לקי ניות בפראג, ילנה הייטמנקובה ושני חברותיה, מתארות בהתר" גשות את רצונן בילדים נוספים. ואולם, בעור הן מתקרבות לגיל 30, הן יודעות שככל הנראה זהו ילדם האחרון.

"זה מקום יקר להביא בו ילדים לעולם, ואין כאן תשתיות: אין שירותים, אין שמרטיפים", אמרה הייטמנקובה, שנמצאת בחופשת לידה. "היה נחמד אם היו עדיין פעוטונים, כמו שהיו כשאני הייתי ילדה", היא אמרה, בהתייחסה למרכזי היום התופשיים בתקופה הקומוניסטית.

במדינות רבות באירופה מספר הקשישים עוקף את מספר הצעירי, ועל פי ההערכות של האיחוד האירופי, אם תימשך המגמה של שיעור הילודה הנמוך יהיה עד 2030 גירעון של 20 מיליון עובדי דים באיחוד. מומחים מעריכים כי ההגירה ממדינות מחוץ לאירופה לא תספיק למלא את החלל הזה, גם אם המדינות האירופיות ההר" מוגניות יחסית יהיו מוכנות לקי לוט מיליוני זרים.

בעוד נשים ברחבי אירופה נעשות משכילות יותר ומשת" לבות יותר ויותר בשוק העבודה, הן אינן ממהרות להביא לעולם ילדים, או מחליטות שלא לעשות זאת כלל. אולם הצניחה בשיעור הילודה חדה במיוחד במזרח איר" פה שבה היה כדאי להביא ילדים בתקופה הקומוניסטית בגלל התי" מריצים מטעם המדינה - רידות חינם וטיפול מסובסד בילדים, בין השאר. התמריצים הללו ברי טלו בהדרגה, וכך בנד העלויות רק גדלו.

כלכלות שוק חדשות מעניקות לצעירים חלופות מגרות לחיי משפחה. לוקאס ולנקה וולנסקי, שניהם עיתונאים, היו רוצים אם או אחות לילדם בן ה-3, אולם הם

לא בטוחים שזה יהיה מעשי. "אני חנו רוצים לנסוע מחוץ למדינה, ללמוד, שתהיה לנו קריירה", אמר לוקאס. "להורים שלנו לא היו את ההזדמנויות האלה".

התוצאה במזרח אירופה היא שיעור הילודה הנמוך ביותר בעולם: 1.2 ילדים לאשה בצ"כיה, סלובניה, לטוניה ופולין, נמוך בהרבה מהשיעור הנדרש לשמר את גודל האוכלוסייה - 2.1 יל" דים. גם מדינות במערב אירופה סובלות מהבעיה: ביוון ובספ" רד שיעור הילודה עומד על 1.3 ופחות כבר עשור. ואולם, מזרח אירופה ניצבת מול צרה כפולה: שיעורי ילודה בירידה והגירה למערב אירופה בחיפוש אחר עבודה, שנעשתה קלה יותר לאחר ההצטרפות לאיחוד האירופי.

"אנחנו רוצים לנסוע מחוץ למדינה, ללמוד, שתהיה לנו קריירה, להורים שלנו לא היו את ההזדמנויות האלה", אומר לוקאס, אב לילד בן שלוש

בעוד מדינות רבות מתחילות לחוש את הבעיה הדמוגרפית, בעיית הילודה הופכת לנושא פרי ליטי. קנצלרית גרמניה, אנגלה מרקל, קידמה ביוני חבילה של תמריצים להקמת משפחה בעבור נשים עובדות, ונשיא רוסיה, ולי דימיר פוטין, הזהיר בתורש מאי שהירידה בגודל האוכלוסייה היא קריטית. כמעט כל הממשלות מעלות בעת את הסכום המשולם במענקי הלידה.

בנסיון להפוך את המגמה, הפרלמנט הצ'כי הצביע השנה פה אחד בעד הכפלת התשלום בחוד פשת הלידה. על מנת לשמור על כוח העבודה במדינה, משרד הע" בודה הצ'כי הקים לפני כמה שנים תכנית לעידוד הגירה מבולגריה, קרואטיה, קזחסטאן ואוקראינה, למרות שהתוצאות עד כה מוגי

בלות.

אובלוסיית צ'כיה צפויה לר" דת ב-20% במהלך 40 השנים הקרובות, מ-10 מיליון ל-8 מיי ליון בני אדם. "במערכת הבחירות השנה, נושא המשפחה נכלל במי צע של כמעט כל מפלגה", אמר רה פרופסור ייטקה רייצ'ארקובה מאוניברסיטת צ'ארלס, המשמשת כיועצת לממשלה.

ב-1990, לא היתה מדינה באירופה עם שיעור פריון נמוך מ-1.3. עד 2002, היו 15 מדינות כאלה, ובשש מדינות נוספות שיעור הפריון היה נמוך מ-1.4. הירידה בפריון ברחבי אירופה קשורה למספר גורמים.

הזדמנויות רבות יותר בעבור נשים מבחינת השכלה ותעסוקה נתנו להן אלטרנטיווה לאימהות, ועודדו חלק מהן להמתין לפני שיביאו לעולם ילדים, לעתים עד שכבר היה מאוחר מדי. גר" רם משמעותי נוסף הוא הזמינות והשימוש באמצעי מניעה, שהי פכו את נושא הילודה לבחירה מודעת במקום משהו שהוא "דרך הטבע". להיתר החוקי שניתן להי פלות במדינות רבות היתה השי פעה רומה.

מספר דמוגרפים מקווים שכי עת תירשם עלייה בשיעור הילודה, מכיוון שנשים אירופיות שהמתו בגלל הקריירה שלהן לפני 10 שנים מתחילות עתה ללדת ילדים. ואכן, עלייה נשי" מת ככמה מדינות, לאחר ששי" עוד הילודה בהן הגיע לנקודה הנמוכה ביותר לפני שנתיים או שלוש.

ואולם, הבעיה נותרת בעינה. "הירידה בשיעור הילודה שאפיי" נה את העשורים האחרונים כני ראה לא תתהפר בעתיד הקרוב", כתב האירגון לפיתוח ולשיתוף פעולה כלכלי. אם אירופה לא תמצא דרך להעלות את שיעור הילודה, ישנה סכנה שאיחוד האירופי לא יהיה מסוגל להתי פתח לקהילה כלכלית מאוחדת, ובמקום זאת - ייאלץ להיאבק על בני אדם.